Ч. 171 Середа 31 липня (12 серпня) 1896. Рік VI

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годинї по полудни.

Редакция і **Адмінїстрация:** улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жаданє і за зложенєм оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в бюрі дневників Людвика Пльона і в ц. к. Староствах на провінциї:

на цїлий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:

на цїлий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Справи Австрийскі.

(Невгода межи Нїмцями-народовцями а християнами суспільниками. — Партия Люеґера і фантованє образів сьвятих. — Шенерер — Пос. Фурніє о будучности нїмецкої партиї поступової. — Чехи а Нїмцї і Чехи а Мадяри.

З нагоди приготовлень до виборів до долїшно-австрийского сойму завела ся досить остра борба межи донедавними союзниками нїмецкими народовцями а християнами-суспільниками, а специяльно межи Люеґером і нїмецко-народним кандидатом Герцоґом з сїльского округа баденьского. Люеґер зажадав від Герцоґа, щоби той заявив, що не належить до партиї Шенерера, бо в противнім случаю він не буде его підпирати, а Герцоґ відповів на то, що він есть ворогом „чорних лизунів народних“ — себ то християньских суспільників і має надію, що его виборцї з'уміють оперти ся жидівским лїбералам і клерикальним любимцям Люеґера. В очах нїмецких народовцїв партия Люеґера то не правдиві антисеміти.

Характеристичне, що нїмецка партия народна в Чехах виступає тепер остро против кандидатури Шенерера а доказує, що він для антисемітскої партиї не зробив нїчого. Шенерер — кажуть не був нїколи реальним полїтиком і не буде ним. Коли нїмецкій партиї народній залежить що на еї проґрамі, то она не буде підпирати анї кандидатури Шенерера анї его прихильників.

Посол до Ради державної проф. Фурніє здаючи недавно тому справу перед своїми виборцями так висказав ся о будучности лїберальної. тепер вже поступової партиї нїмецкої: „Я думаю, — казав Фурніє — що прапор нїмецкого поступу мимо всякої аґітациї збере около себе велику і сильну партию. Я хотїв би, щоби то була велика і сильна партия, котра би імпонувала правительству та вела борбу против реакциї, радикалїзму і славяньского ворога та поборювала нїмецких завистників. З яких елементів буде складати ся та партия, нинї годі сказати. Може бути, що велика посїлість буде держати ся здалека від тої партиї; але ту евентуальність не уважаю за небезпечну. Репрезентанти лїберальної аристократиї ґрунтової злучать ся тогди може з дотеперішним клюбом Коронїнї'го в свобідно-консерватявну партию державну, котра буде певно стояти в порозуміню з партиєю поступовою, бо яко партия державна буде разом з нами боронити нїмецкий головний характер держави та ставити опір всякому змаганю, маючому на цїли заведенє федералїзму в нашій державі, котрий би еї лиш ослабив. Она буде поборювати всяку зміну конституциї. Від сего лївого центра знайдесь лекша дорога і до лїберальних членів польского клюбу, як від дотеперішної лївиці, а то видїли ми в справі цельскій. До партиї поступової прилучать ся також і ті, що доси стояли на лївици поза партиями. В справах національних буде помагати партия народно-нїмецка а в справах свободи фракция социяльно-демократична.

Чехи ведуть з Нїмцями борбу мало що не на ножі. Минувшої недїлї мало що не прийшло таки до формальної битви межи обома сторонами в Устю над Лабою (Aussig). Там відбували ся рівночасно торжества ческих і нїмецких ґімнастиків. Особливо богато було нїмецких ґімнастиків. День минув спокійно, але вечером завелась таки бійка, головно длятого, що зачіпка пішла від Чехів. Громада людий, зложена з 60 до 70 осіб хотїла в поході перейти через місто, але полїция сперла демонстрантів і завізвала їх, щоби они розійшли ся, а коли они ставили опір, арештувала кілька осіб. При тім один зі Соколів кинув ся на комісаря полїциї з палицею. Опісля цїлу ніч ходили сильні патрулї по місті.

Одна з угорских ґазет подала недавно тому розмову з Ріґером о помиреню Мадярів з Чехами. Ріґер сказав, що для него гадка помиреня Чехів з Мадярами була завсїгди симпатична, але доси нїхто не хотїв зважати на то помиренє. Ріґер пригадав відтак, що він свого часу против волї Палацкого перепер то, що Чехи вислали дра Клявді'го, яко свого мужа довіря до Деака, щоби він порозумів ся з ним що-до згідного поступованя полїтичного Чехів з Мадярами. Мимо прихильности Деака місия та не мала нїякого успіху. А де-ж есть від часу Деака хоч би лиш один Мадяр, котрий би висказав ся за пошанованєм прав ческої корони? — Дальше звернув Ріґер на гнет Славян на Угорщинї і сказав: „По сумних досьвідах які я зробив, не можу таки нїяк увільнити ся від сумнїву: чи народи взагалї здібні з власної волї бути справедливими, коли не мають сили показати своєї охоти панованя і маловаженя права“. — Молодоческі Narod. Listy обговорюючи сю справу кажуть, що волю по обох сторонах треба признати, але не дасть ся заперечити, що союзниками Мадярів суть Нїмцї. Мадяри як малий нарід мусять винародовляти другі народи, щоби самі могли розширити ся. Помиренє для Мадярів значило би то само, що зречи ся такого розширеня, бо помиренє з Чехами мусїло би мати такі наслїдки, що Славянам на Угорщинї мусїла би бути за-

47)

Дїти капітана Ґранта.

Фантастично-наукова подорож Юлїя Верна

(Дальше).

Подорожні розцїкавлені відповідями дикого хлопця, посїдали довкола дерева і слухали его з занятєм. Вже сонце ховало ся за високі дерева, а що місце було дуже відповідне до відпочинку і не ходило о то, щоби перед ночию зробити ще кілька миль дороги, то Ґленарван велїв приладити всьо до нічлїгу. Ертон випряг воли, спутав їх і пустив на пасовиско. Уставлено й шатро. Ольбінет приладив вечерю, до котрої засїв і Толїне, по великих припрошуваних, хоч був дуже голодний. Цїле товариство розсїло ся до докола, оба хлопцї очевидно побіч себе. Роберт вибирав найлїпші кусники для свого нового товариша, а Толїне несьміло їх приймав.

Тимчасом розмова не втихала. Кождий цїкавив ся хлопчиком, кождий розпитував о его історию. Та істория була дуже проста. Его минувшість була така сама, як всїх бідних Австралїйцїв, котрих поколїня сусїдують з европейскими оселями і віддають свої дїти від дитиньства опіцї милосердних товариств. Австралїйцї лаґідних обичаїв. До людий, що находять на їх край, не мають в души такої дикої ненависти, якою визначають ся мешканцї Нової Зеляндиї і деякі народи північної Австралїї. Они звиджують великі міста, як: Аделяйду, Сідні, Мельбурн; приходять там майже наґі, щоби попродати дрібні річи свого домашного промислу, т. є. знаряди і приладе мисливскі, а деякі начальники поколїнь певне задля ощадности, полишають радо свої дїти, щоби користали з добродійств анґлїйского вихованя і науки.

Так само зробили і родичі малого Толїне, правдиві дикі Австралїйцї з Лєчлен, розлогої провінциї, що лежить поза рікою Муррай. За цїлих пять лїт свого побуту в Мельбурн дитина не бачила нїкого зі своїх, а однако в еї серци жило сильне чувство любви родини. І ось в тій хвили такий молодий дїтвак пустив ся в подорож через пустинї лише длятого, щоби побачити своє поколїнє, може вже розігнане, або родину здесяткована.

— А як побачиш своїх родичів, то знов вернеш до Мельбурн? — питала леді Ґленарван.

— Так панї — відповів Толїне, глядячи нїжно на молоду женщину.

— І що гадаєш потім робити?

— Хочу увільнити моїх братів з нужди і невіжества, в яких жиють. Хочу їх учити, довести до пізнаня і любви Бога. Хочу стати місионарем.

Ті слова, висказані живо вісімлїтним хлопцем, могли би побудити до сьміху легкодушного чоловіка, але поважні Шкоти зрозуміли їх і пошанували, дивуючи ся релїґійному запалови і відвазї того молодого ученика, то вже тепер був готовий до війни. Паґанель був зворушений до глубини души і почув правдиву приязнь до того малого Австралїйця.

Вправдї аж до тої хвилї не подобавсь ему той дикий в европейскій одежи, бо не по то приїхав до Австралїї, щоби оглядати Австралїйця в сурдтї, волїв би его бачити помальованого. Той цивилїзований одяг не годив ся з его поглядами. Але почувши як хлопець говорив з таким одушевленєм, погодив ся з ним і став любувати ся его поглядами, а під конець тої розмови учений ґеоґраф цїлком подобрів і зробив ся рішучим приятелем малого Австралїйця.

На питанє леді Єлени відповів Толїне, що побирає науки в народній школї в Мельбурн, що стоїть під управою пастора Пекстона.

— І чого-ж тебе учать в тій школї — питала знов леді Елена.

— Біблії, математики, ґеоґрафії...

— А, ґеоґрафії — крикнув Паґанель урадуваний.

— Так, пане — відповів Толїне — а навіть в січни перед фериями одержав я першу нагороду з ґеоґрафії.

— Ти, хлопче, одержав нагороду з ґеоґрафії!

— Ось она — сказав Толїне — добуваючи книжку з кишенї.

Була то біблїя, формату 32-ки гарно оправлена. На першій картцї по окладинцї були ви-

поручена свобода розвою. Коли же Мадяри погодили ся з Нїмцями, то порозуміне з Славянами єсть виключене. „Моїм приятелем не може бути той, хто єсть приятелем мого ворога — кажуть Narod. Listy.

Новинки.

Львів дня 11 серпня 1896.

— **Іменованя.** Н. Мінїстер судівництва іменував судиями повітовими ад'юнктів повітових судів: Стеф. Селецкого в Угнові для Яворова, Льва Максимовича в Стрию для Риманова, Руд. Яцковского в Самборі для Підгаєць і Ант. Нивелиньского в Ходорові для Грималова.

— **Перенесеня.** Н. Мінїстер судівництва перенїс радника і начальника суду повітового Людв. Губля з Риманова до Бібрки, а повітового судию Людв. Айзельта з Грималова до Галича.

— **Є. В. Цїсар** удїлив громадї Жидачів, в городеньскім повітї, 100 зр. запомоги на докінчене будови костела.

— **Курс ґеометрів мірничих.** Мінїстерство просьвіти рішенем з дня 15 липня с. р. позволило на отворене при львівскій полїтехнїцї з початком 1896/7-го року шкільного дволїтного курсу для виобразованя ґеометрів мірничих. Проґрама того курсу містить ся в проґрамі ц. к. школи полїтехнїчної на рік 1896/7. Вписи на зимовий піврік буде приймати ректорат полїтехнїчної школи від 2 до 15 жовтня.

— **В дівочім інститутї „Руского жіночого Кружка“ в Коломиї** знайде поміщене ще кілька учениць. Інститут запевняє дїтям цїле удержане, пране, як найщирійшу материньску опіку і виховане та нагляд над наукою і ручними роботами. Кромі наук шкільних, котрі будуть ученицї побирати в школах, буде удїляти ся в інститутї безплатно наука рускої історії і лїтератури. Окремі години в тижнї будуть призначені на вправи в язицї німецкім. На жадане будуть могли вихованки побирати в інститутї на-разї за мірною винагородою науку крою, гри на фортепянї і язика француского. Ученицї платять місячно 18 зр. з гори до каси товариства, а при вступі мають виказати ся, що посїдають відповідну постїль, білє і одіж. Зголошувати ся належить до видїлу „Руского жіночого Кружка“ в Коломиї до 20-го серпня с. р.

— **Град.** З Червоногорода, коло Тлустого пишуть: По довготревалій посусї навістила дня 6 с. м. около 6-ої години вечером околицю Червоногорода страшна туча з градом, котра тревала вправдї лише шість мінут, але наробила величезної шкоди. Позривала дахи з хат і будинків в селї, а в поли знищила всьо, що ще стояло на пни, як вівси, ячмена, кукурузу і тютюн. Град, що доходив нераз величини голубячого яйця, убив одного хлопця, а множество людий покалїчив. Також і худоба богато від граду утерпіла. В лїсах понаходжено 70-лїтні дуби на пів поломані і повиривані. Шкоди поки-що не можна обчислити, така величезна.

— **Смерть в полуміни.** В Карнївцях, в ќшанівскім повітї, лишила селянка Анна Пилярчук з запертій хатї без нїякого догляду троє дїтий, з котрих найстарше мало ледве 5 лїт. Дїти бавили ся сїрниками і підпалили постїль. В наслїдок того всї троє дїтий подушили ся в димі.

— **Страшна буря** навістила дня 8 с. м. громади Лятач, Хмелеву і Дорогочівцї. Туча з градом величини волоского оріха була коротка, але наробила богато шкоди. Всьо, що було на пни, винищене цїлковито. Полукіпки буря рознесла а град вимолотив. Стирти в поли розвалені. Пропала цїла праця селян і люди в розпуцї, бо незабаром вже начне ся у них передновок.

— **Незвичайна недуга.** Сими днями довершено в Новім Йорку одного дуже цїкавого розслїду при помочи ринтґенівского проміня. В тім містї живе гарна 21-лїтна дївчина Мальвина Морфорд, що терпить на невилїчиму манїю проликати голки або впихати їх собі в тїло. Та манїя, як кажуть хірурґи і лїкарі в заведенях для божевільних, єсть у всїх краях дуже ровновсюднена. Случай о котрім бесїда о стілько цїкавійший, що недужа перебула вже сто дуже прикрих операций, в котрих лїкарі добули з єї тїла не менше як 800 голок. Дївчина рішучо перечить, щоби коли проликала голки або впихала їх в тїло, отже треба припускати, що робить то в хвилях непритомности. Голки, як звістно, ідуть з кровю по цїлім тїлї і справляють недужій великій біль. Др. Берров відфотоґрафував при помочи проміня Ринтґена праве рамя недужої. На фотоґрафії видко було що найменше 30 тонких чорних черт, котрі вказували, що в тих місцях находять ся голки. Лїкар виймив зараз 9 голок, однако мусїв заперестати дальших операций в наслїдок великого упливу крови. Недужа находить ся під опікою матери і справдї тяжко пояснити, звідки бере голки, котрі затрувають її житя і нищать здоровля. — Що та незвичайна недуга проликати різні зелїзні річи справдї розширена у всїх краях доказує випадок, який став ся недавно в Росиї. Візвані до одної панї А., жінки урядника почтового в Одесї, лїкарі орекли, що недужа мусїла проликнути кілька предметів металевих і ті в жолудку викликують біль і инші різні обяви хоробливі. Недужа справдї призвала ся, що в наслїдок якоїсь невитолкованої охоти, проликнула раз вилки, а другий раз ключ і деякі инші менші предмети. Коли оперовано її жолудок, добуто з него 37 різнородних предметів домашного ужитку різної величини, як н. пр. ложочки, вилки, ключ і т. д. Стан здоровля оперованої не є небезпечний. Лїкарі кажуть, що видобуті предмети мусїли бути в жолудку панї А. через три місяцї.

— **Помер** о. Яков Ковальский, парох Зубрки, бучацкого деканата, в 64-ім роцї житя, а 38-ім сьвященьства.

Господарство, промисл, торговля, ґіґієна і вихованє.

Добрі ради.

— Треба кидати ся на всї боки! Хто хоче доробити ся маєтку, мусить не лиш знати ся на тім до чого бере ся, але ще й мусить бути чоловіком метким і рухливим, мусить кидати ся на всї боки і з кождої сторони добувати собі гріш. Наші люди як-раз длятого біднї, що не лиш не уміють кидати ся на всї боки, але навіть коли й в однім лиш напрямі працюють, то й в нїм не уміють використати всего, як потреба. Чим більше кидаємось на всї боки, тим більше єсть певність зиску, бо в тим більше напрямах роздобуваємо собі всїлякого добра. Кождий господар повинен длятого роздїлити собі своє господарство на як найбільше галузий, і старати ся з кождої галузи окремо дорабляти ся гроша. Длятого не треба все господарство брати в суміш, лиш дивити ся на то, щоби кожда часть господарства давала сама про себе зиски. Господар то так само як би крамар. Чим більше має всїляких товарів на продаж, тим і більша у него надїя на дохід. Крамар, що не знає більше нїчого, як лиш продавати цукор і каву та перець і ще яке там коріне, не зайде далеко, не виробить ся на справдїшного

писані такі слова: „Народна школа в Мельбурн. Перша нагорода з ґеоґрафії для Толїне з Лечлен“.

Паґанель аж не чув себе з радости. Австралїєць знає ґеоґрафію! То єго зворушувало; поцїлував малого Толїне в оба лиця, так само як би то був зробив преподобний Пекстон при роздаваню нагород. Однако Паґанель повинен був знати, що такі случаї не рідкі в австралїйских школах. Молоді Австралїйцї вказують дуже богато спосібностий до ґеоґрафічних відомостий і радо їх учать ся, а за то дуже тупі і неохочі до рахунків.

Толїне не міг порозуміти тих наглих проявів радости у ґеоґрафа. Леді Єлена мусїла єму витолкувати, що Паґанель був славним ґеоґрафом і на случай потреби знаменитим професором.

— Професором ґеоґрафії! — сказав зачудований трохи і урадований хлопчина. — О, пане, запитайте-ж мене о що!

— Запитати тебе, хлопче? — повторив живо Паґанель. — Дуже добре; я то хотїв зробити вже й без твоєї просьби. Навіть тїшу ся з того, бо довідаю ся, як то учать ґеоґрафії в народнїй школї в Мельбурн.

— А може й чого научу ся — докинув жартуючи майор.

— Научу ся, я?... Секретар француского ґеоґрафічного товариства?...

Відтак поправляючи окуляри на носї і випрямивши ся з повагою, як годить ся професорови, розпочав іспит.

— Ученику Толїне, — сказав — встань!

Але що Толїне стояв, то не міг виповнити приказу; отже ждав лише спокійно і смирно на питане ґеоґрафа.

— Ученику Толїне — говорив дальше Паґанель — вичисли менї пять частий сьвіта.

— Океанїя, Азия, Африка, Америка і Европа — відповів Толїне.

— Добре. Говорім насамперед о Океанїї, бо в нїй тепер перебуваємо. Який єї головний подїл?

— Океанїя дїлить ся на Полїнезию, Мелянезию, Мікронезию і Австралїю. Австралїя належить до Анґлїйцїв, а головні острови: Нова Зеляндия належить до Анґлїйцїв, Тасманїя належить також до Анґлїйцїв; острови: Четем, Авкленд, Макарі, Кермандек і т. д. належать до Анґлїйцїв.

— Добре — сказав Паґанель — але нова Каледонїя, острови Сендвіч, Мендана, Помотоу?

— То острови, що стоять під зверхностию Анґлїї.

— Як, під зверхностию Анґлїї? — крикнув Паґанель. — Але-ж менї здаєть ся, що противно, Франция...

— Франция? — спитав здивований хлопець

— Ось бачите — відозвав ся Паґанель — чого то учить народна школа в Мельбурн.

— Так, пане, того учить нас професор, або то не правда?

— Правда, правда, дуже добре! — відповів Паґанель. — Цїла Океанїя належить до Анґлїйцїв. Згода! Ідїм дальше.

Паґанель на-пів гнївний, на-пів здивований виглядав трохи сьмішно, а то незвичайно тїшило майора.

— Перейдім тепер до Азиї — сказав ґеоґраф.

— Азия — відповів Толїне — край дуже великий. Столиця Калькута. Головнїйші міста: Бомбай, Мадрас, Калькута, Аден, Маляка, Сінґапур, Пеґу, Кольомбо; острови: Лякедиви, Малєдиви і т. д. належать до Анґлїї.

— Добре, добре, ученику Толїне. А тепер Африка?

— Африка займає дві головні кольонїї, то є: кольонїю Кап зі столицею Кап-тавн і на заходї анґлїйскі кольонїї з головним містом Сієрра Леоне.

— Знаменито, дуже добре! — повтаряв Паґанель, що вже зачинав освоювати ся з тою анґлїйскою ґеоґрафією, котрої учать дїтий з таким талантом. — Альжир, Марокко, Єгипет... очевидно вичеркнені з анґлїйскої карти. Тепер рад би я дуже почути щось о Америцї.

— Она дїлить ся — відповів Толїне — на Америку північну і полудневу. Перша належить до Анґлїйцїв задля Канади, Нового Бравншвайґа, Нової Шкотиї і Сполучених Держав, що стоять під зарядом ґубернатора Джонсона.

— Ґубернатора Джонсона! — крикнув Паґанель — наслїдника великого і честного Лінкольна, котрого убив шалений фанатик невільництва! Знаменито, вже лїпше не може бути! — А Америка полуднева з Ґуяною, островами Шетленд, Ямайкою, Трінїдад і т. д. належить також до Анґлїйцїв! — Певне що не я буду о те перечити ся. Але, мій любий Толїне, хотїв би я також почути твою гадку, а радше гадку твоїх професорів о Европі.

— О Европі? — відповів Толїне — не розуміючи цїлком, що так розворушило ґеоґрафа.

— Так, о Европі! До кого належить Европа?

— Але-ж Европа належить до Анґлїйцїв — відповів дїтвак з повним пересьвідченем.

— Я догадував ся того — сказав Паґанель. — Однакож я рад би знати в який спосіб.

— З причини Анґлїї, Шкотиї, Ірляндиї, Мальти, островів Джерсі і Ґернесі, Гебридів, Шетлєндских, Оркадів....

— Добре, добре, Толїне — але-ж суть і

купця, буде завсїгди крамарем, бо за мало кидаєсь на всї боки. Але коли він попри корінні товари стане ще торгувати набілом і мукою, товарами ґалянтерийними і т. зв. лїктевими товарами, — заведе собі мішану торговлю, то зиск єго може бути значно більший. Він працює тогди в ріжних напрямах; зиск і страта вирівнують ся тогди скорше, бо коли що стратить на корінних товарах, то може то відбити собі на набілї або товарах мучних і товарах лїктевих. Одна галузь торговлї покриває тогди другу, одна другій помагає. То само єсть і в господарстві. Длятого кожду галузь господарства треба вести окремо так, як би она сама про себе була окремим господарством і старати ся о то, щоби тих галузий було як найбільше. Поле повинно само про себе давати доходи, город сам про себе, а худоба знову окремо. До сих трох головних галузий треба ще долучати другі инші, як садівництво, пчільництво, молочне господарство і промисл домашний. Кождий і найменший господар може, а длятого і повинен розділити собі своє господарство на окремі галузи та вишукувати їх собі як найбільше і в кождій окремо працювати, так, щоби знав, чи і які она дає єму зиски. То буде тогди значити, що він кидає ся на всї боки і аж тогди буде він мати оправдану надію, що доробить ся маєтку.

— **Ще про напитки господарскі.** В однім з попередних чисел подали ми способи, якими можна собі зробити добрі і смачні напитки, між иншими також і так зване „імбірове пиво". Коли би хто може з наших читателїв зробив собі таке пиво, нехай нам з своєї ласки дасть о тім знати. Тут подаємо ще кілька инших способів: **Ячмінний напиток** (тізана) робить ся в той спосіб, що на лїтру води бере ся 150 ґрамів вибраного ячменю, миє ся єго в студеній водї, а відтак варить ся через цїлу годину, переціджує через чистонький платок, засолоджує ся цукром і ставить ся щоби вистиг. — **Вівсяний напиток:** Півтора фунта вибраного вівса миє ся в добре студеній водї, а відтак варить ся в поливанім великім горшку в 12 лїтрах води, доки аж до половини не виварить ся. Оставших 6 лїтрів вівсяної води переціджує ся через платок, засолоджує ся до смаку цукром і медом заварює ся ще раз, накриває ся горнець і ставить ся в холоднім місци на 24 годин, щоби напиток вистиг. Наконець спускає ся єго осторожно до баньок або фляшок не зрушуючи осаду на сподї, і затикає ся добре. Перед ужитком можна ще додати трохи соку з цитрини.

— **Ячмінну каву або т. зв. каву Кнайпа**, може кождий господар легко сам собі зробити. Вибраний солод мочить ся, щоби скільчив ся, а відтак сушить ся єго в горячій печи на бляхах. Усушений палить ся (пражить) опісля подібно як кава, щоби аж став брунатний і кава Кнайпа готова. Ячмінь меле ся відтак даючи на склянку доброї, панськоі кави чотири, звичайно дві малі ложочки зерна, і варить ся. Для лїпшого смаку додає ся ще доброї, правдивої цикориї з фіґ. Така кава ячмінна з цукром — а цукру треба дуже маленько — і молоком, ще лїпше зі сметанкою, єсть знаменита, бо она і смачна і здорова і поживна. Варто би, щоби й наші селяни научили ся робити собі таку каву. А то впроїм не так трудно. Треба лиш мати до паленя (праженя) т. зв. пражник і млинок до меленя, а то остаточно можна би й так зробити: пражити в чистій, не товстій ринцї і терти в макітрі на грубо. Ячмінної кави меле ся лиш тілько кілько на раз потреба.

— **Як ратувати горіючих людий.** Часті пригоди з нафтою змушують нераз ратувати горіючого чоловіка. Треба отже памятати насамперед на то, що поміч повинна бути скора але й оглядна. Горіючого чоловіка треба зараз повалити на землю і чим небудь вкрити, щоби придушити поломінь; може то бути обрус зі стола, якийсь коц, плахта, одїж, котру ратуючий борзо з себе скине і т. д. Не треба аж шукати за чимсь мокрим; треба лиш борзо накинути на горіючого, обтулити добре і качати ним по земли. Аж по тім треба горіючого обливати водою, але добре, вигляти відразу, хоч би коновку; хлюпнути лиш квартою, то лиш ще гірше, бо тогди пара з води ще лиш більшої сили додає полумінь. Коли той, що горить, хоче сам ратувати, повинен мати на стілько притомности, щоби сам в щось борзо завинув ся і кинув ся на землю та качав ся. Горіючий, особливо коли то жінка, не повинен вибігати на двір, бо тогди вітер ще лиш тим більше роздуває полумінь. Від спідницї бє тогди полумін до гори і длятого то жінки найчастїйше мають попарені груди, лице і руки. На пригашенім не треба одежі розривати, лиш розтинати і осторожно здоймати, щоби не зірвати разом з нею шкіри з тїла. Попарене тїло треба заєдно зливати льняним олієм і прикладати чисту вату, тимчасом післатч по лїкаря.

Переписка зі всїми і для всїх.

Вп. Парох в См.: Рада грудна, бо нинї ученик зі скінченою IV кл. ґімназ. майже не має до чого взяти ся. Позістають хиба лиш низші уряди податкові і помічничі (манїпуляцийні, рахункові) і почта, але й там мають первеньство ті, що мають VI кл. ґімн., та сторожа фінансова, коли вік і здоровлє відповідні. На наш погляд для того ученика була би може ще найвідповіднїйша торговля, коли має добрий змисл практичний. Стан купецкий красний; чоловік в нїм независимий, а коли має ще трохи науки та змислу практичного може собі не согірше, ба й дуже добре стояти, хоч би навіть і у нас. Зле веде ся лиш тому, хто хотїв би відразу бути паном. Але купецтво треба трохи инакше понимати, як у нас єго понимають. То замало знати ся лиш на перци і уміти важити. Треба ще щось більше знати, треба учити ся. А нам здає ся, що той ученик міг би чогось научити ся, особливо, як би дістав ся під руку доброго купця. Практика триває всего 4 роки, а вже в другім роцї може діставати якусь ремунерацию. По чотирох роках виписуєсь на помічника купецкого і єсть вже самостійним чоловіком; дорабляє ся хлїба скорше, як деинде. А нинї то головна річ. Як би так стало ся, як ми радимо, а єму прийшлось практикувати у Львові, то ми постаралиби ся о то, щоби він міг безплатно впучити ся бухгальтериї. Тогди би вигляди для него були ще лиш лїпші. Може також вступити до семінариї учительскої і старати ся о приняте до інтернату. — *Вп. І. Ков. в Лис.:* Колись так зробимо, як бажаєте. Тепер скажемо Вам лиш то, що біль голови походить дуже часто з простої нестравности. Пізнати то по тім, коли голова болить в чолї, а коли потиснутись під груди або трохи низше чує ся також якийсь біль. Тогди найлїпше взяти на прочищенє ложку ріцінового олїйку. (Можна дістати в аптицї за 3—4 кр.) Що-до очий, то річ труднїйша. Катару очий можна набавитись від диму, пороху, перестуди і т. д., але самому трудно зміркувати що єсть і длятого треба зараз в самих початках піти до лїкаря, щоби опісля не було гірше. Хто набавить ся катару очий нехай не прикладає студеної води і не миє ся нею, лиш лїтною. А вже зовсїм не треба думати, що роса, збирана до всхід сонця на збіжу або траві поможе очам. — *Вп. М. Д. в Ю.:* На Ваші питаня не так легко зараз відповісти: треба насамперед розвідати. Длятого дамо Вам відповідь пізнїйше. — (Всякі запитаня просимо адресувати або просто: Редакция „Народної Часописи", або на імя редактора „Народної Часописи", Кирила Кахникевича).

инші держави, о котрих нїчого не згадуєш, хлопче.

— Які держави? — спитав хлопець цїлком незмішаний.

— Іспанія, Росия, Австрия, Нїмеччина, Франция....

— То провінциї, а не держави — відповів Толїне.

— Так? — зверещав Паґанель, зриваючи з очий окуляри.

— Так. Іспанія зі столицею Ґібралтар.

— Славно, знаменито! А Франция, ради Бога Франция, бо я Француз і хотїв би також знати до кого належу.

— Франция — відповів спокійно Толїне — то анґлійска провинция, а її головне місто Кале.

— Кале! — крикнув Паґанель. — Отже гадаєш, що Кале належить також до Анґлії.

— Очевидно!

— І що то головне місто Франциї?

— Так, пане, там єсть резиденция ґубернатора, льорда Наполеона....

На ті послїдні слова Паґанель голосно розсьміяв ся. Толїне нїчого не розумів. Питали єго, відповідав як міг найлїпше. Навіть не догадував ся, щоби хтось міг і сьміх перечити тому, що говорив; тому ні трохи не змішав ся і ждав поважно на розвязку того незрозумілого для него поведеня ґеографа.

— Бачите — сказав вкінци майор до Паґанеля — а не казав я вам, що ученик Толїне може вас чогось научити?

— І ви правду сказали, любий майоре — відповів ґеограф. — Ах, отже так учать ґеографії в Мельбурн. Ті панове професори народної школи знаменито собі то уложили! Европа, Азия, Африка, Америка, Океанїя — вкінци цїлий сьвіт, всьо належить до Анґлійців! Тепер розумію чому дикі Австралїйцї так научені піддають ся так легко. Слухай Толїне, скажи менї чи й місяць також анґлійский?

— Буде — відповів поважно хлопець.

Паґанель зірвав ся з місця, не міг вже довше усидїти. Мусїв висьміяти ся до схочу, отже відбіг від шатра на яку стаю.

Тимчасом Ґленарван винайшов в своїй подорожній бібліотечці книжочку п. з. „Коротка ґеографія Самуїла Річардсона", дуже цїнену в Анґлії і лїпше обізнану з ґеографією як учителї в Мельбурн.

— Маєш, хлопче — сказав до Толїне — возьми, сохрай ту книжку. Твої погляди хибні, треба їх направити після тої книжки, котру жертвую тобі на памятку нашої стрічи.

Толїне взяв книжку мовчки, оглянув її уважно, хитаючи головою з недовірєм і не міг рішити ся, аби її сховати до кишенї.

Зробила ся ніч. Було вже по десятій, отже треба було подумати о спочинку, щоби на другий день встати дуже вчасно. Роберт відступив свому приятелеви Толїне половину своєї постели, що хлопець приймив з вдячностию.

Вскорі потім леді Єлена і Мария Ґрант відійшли до свого мешканя на возї, а подорожні поклали ся під шатром; голосний, безнастанний сьміх Паґанеля ще довго мішав ся з лаґідним і тихим сьпівом диких сорок.

Але на другий день, коли о шестій годинї рано сонїшний промінь пробудив сплячих подорожних, глядали они дармо австралїйского хлопця; Толїне зник. Чи хотїв чим скорше дістати ся до провінциї Лечлен? Чи може обидив єго сьміх Паґанеля? Не знати. Лише коли пробудила ся леді Єлена, найшла на своїй груди сьвіжу китицю з цьвіткія мімози, а Паганель в своїй кишени „ґеографію Самуїла Річардсона".

(Дальше буде).

ТЕЛЕҐРАМИ.

Атини 11 серпня. Розійшла ся чутка, що в Апокоронї революцийні збори оголосили прилучене Крети до Грециї і установили провізоричне правительство.

Атини 11 серпня. В Анаполїс на Креті вирізали Турки 31 християн, межи ними двоє дїтий і чотирох сьвящеників. Сьвященика Єремію страшно порубано а відтак спалено. Вість о тім викликала в Грециї страшне обурене.

Константинополь 11 серпня. Француского підприємця будови зелїзницї Смірна-Касаба, якогось Валїґурского, зловили розбишаки і зажадали 4000 фунтів окупу. Дирекция будови визначила гроші а францускиий амбасадор поробив відповідні кроки в Портї.

Константинополь 11 серпня. Цуґді-паша ґенерал-ґубернатор Бруси виїхав в надзвичайній місиї на Крету.

Ню-Йорк 11 серпня. Від великої спеки померло до 5 днїв 120 людий від пораженя сонця.

Ню-Орлеан 11 серпня. В Ганвіль напала товпа людий на арешт, де було 5 Італїянців замкнених за якесь убийство, вивела їх і залїнчувала — убила на місци.

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий.

З друкарні В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.